

منطقه اسلام آباد غرب در حال اجرا می باشد. بنابراین همیشه زایش طرح های جدید وجود دارد.

■ **میانگین پیشرفت طرح هایی که در جهش دوم هستند و پیش از دولت یازدهم کلید خوردند، در سال ۹۲ چقدر بود؟**

عدد دقیق پیشرفت طرح ها در زمان شکل گیری دولت یازدهم در ذهنم نیست ولی در ابتدای دولت یازدهم چند طرحی که به این دولت رسیده بود، پیشرفت قابل ملاحظه ای نداشتند.

■ **یعنی آن طرح هایی که از دهه ۸۰ به این دولت رسید، همه در مراحل ابتدایی بودند؟**

بله، بعضی از آنها مثل پتروشیمی کاوه که اخیراً افتتاح شد وضعیت بهتری داشت. این انتقاد برخی افراد به جهش دوم می تواند تا اندازه ای مغرضانه باشد. وقتی در سال جاری ۲۵ میلیون تن ظرفیت تولید ایجاد می شود، اسمش جهش است. این ۱۷ طرحی که امسال به بهره برداری می رسد، ۲۵ میلیون تن ظرفیت جدید ایجاد می کند. این میزان ظرفیت به دست هر کسی و هر زمان و دوره ای انجام شود، به آن جهش می گویند. بر مبنای اصول ریاضی هم بررسی کنیم، افزایش ۲۵ میلیون تن برای صنعتی که ظرفیت تولیدش حدود ۶۶ میلیون تن در ابتدای سال ۹۹ بوده است، جهش محسوب می شود.

■ **یعنی سهم شان خیلی کم بوده است؟**

بله در سبد طرح های ۲۷ گانه جهش دوم سهم قابل توجهی نداشتند. البته برخی طرح ها به دلایل مسائل و مشکلات مالی سال ها متوقف یا حرکت کندی داشتند، مثلاً پتروشیمی هگمتانه را در بخش خصوصی داشتیم که حدود ۱۰ سال متوقف شده بود. پارسل آن را تأمین مالی کردیم و مهرماه امسال در سرویس تولید قرار می گیرد و جزو طرح های ۱۷ گانه جهش دوم است که امسال به بهره برداری می رسند. این طرح را زنده کردیم و به همین خاطر می گویم که مدیریت و سرعت بخشی به اجرا هم اهمیت دارد.

■ **به مدیریت اشاره کردید. جهش دوم را نتیجه تغییر مدیریت می دانید؟**

بعضی طرح ها سال گذشته آماده بود، ولی افتتاح آن به امسال رسید. طرح ها براساس روند جاری خودشان ولی با عملیات تسریعی در چند سال گذشته به جایی رسیدند که ۱۷ پروژه را می توان افتتاح کرد. ما از قبل برنامه نداشتیم که مثلاً سال آخر دولت اینها را افتتاح کنیم. اما پیگیری ها به جایی رسید که امسال سال میوه چینی در صنعت پتروشیمی محسوب می شود و طرح های متنوعی افتتاح خواهند شد.

لذا مدیریت طرح ها حتی در شرایط سخت اقتصادی خیلی مهم بود. این دولت توسعه پتروشیمی را پیگیری و تسریع کرد. جلسات دوره ای در شرکت ملی صنایع پتروشیمی و سپس تکرار این جلسات در حضور وزیر نفت و همین طور بازدیدهای منظم دوره ای کمک شایانی به رفع چالش های این طرح ها کرد و در نهایت طرح ها به انجام رسید. البته خیلی ها هم در روند عادی به این نقطه می رسیدند.

■ **از نظر سرمایه گذاری در این هفت سال وضعیت چطور بود؟ با توجه به اینکه در ابتدای دولت گشایش هایی رقم خورد و شرکت های خارجی و بانک های بین المللی آمده بودند اما به مرور بازگشت تحریم ها از صرافت افتادند، چطور توانستیم پروژه ها را برای جهش دوم و سوم تأمین مالی کنیم؟**

یکی دو سال بعد از برجام، دوره طلایی ما بود که توانستیم برخی دانش های فنی را از شرکت های معتبر اروپایی اخذ کنیم. سالی بود که سرمایه گذاران خارجی و شرکت های خارجی خیلی رفت و آمد می کردند. یک دریچه ای از فرصت باز و دوباره بسته شد. ما خیلی نتوانستیم در سرمایه گذاری کار مهمی بکنیم، یعنی عملاً باز به همان صندوق توسعه ملی برای پیشرفت و توسعه طرح ها متوسل شدیم. در کنار منابع صندوق توسعه از ظرفیت هلدینگ ها که تولید و درآمد داشتند و سرمایه بخش خصوصی نیز استفاده شد. دوروش تأمین سرمایه داشتیم. یک بخش خصوصی که معمولاً مبتنی بر وام صندوق توسعه و آورده خودشان وارد طرح ها می شدند. دو هلدینگ ها و شرکت های پتروشیمی بودند که سرمایه را از منابع فروش محصولاتشان تأمین و طرح را اجرا می کردند. ما از سرمایه خارجی در این چند سال خیلی کم استفاده کردیم، فقط از بخشی از منابع مالی چین توانستیم استفاده کنیم و دیگر هیچ. یعنی در این طرح های چند سال گذشته دولت، غیر از آن مدتی که به واسطه برجام درها باز شد و تأمین مالی از چین صورت گرفت، هیچ تأمین مالی خارجی نداشتیم.

در چند سال گذشته داده ایم، همگی جهت دار هستند، یعنی هر مجوزی فقط مبتنی بر خوراک در دسترس، بررسی و صادر نمی شود. اما قبل تر این طور نبود، یعنی چون خوراک گاز فراوان و قابل دسترس داریم، پس صرفاً روی تولید متانول واوره یا اتیلن از مسیر اتان را در دستور کار قرار می دهیم. الان درست است خوراک داریم، ولی ما مجوزها را بر اساس خوراک نمی دهیم و شرایط بازار و پایداری طرح را با دقت بررسی می کنیم. به این ترتیب که مجوز کاملاً با چشم باز و منطبق بر مسیر توسعه کیفی صنعت صادر می شود. اقدام بعدی، تعریف طرح های خوراک ترکیبی است، یعنی به جای اینکه تک خوراک و تک محصول باشیم، به سمت چند خوراک و چندین محصول حرکت می کنیم. مثلاً زمانی در یک طرح تک خوراک، از مسیر اتان کرکرها اتیلن و سپس پلی اتیلن تولید می شد. اما اعلام کردیم که دیگر اتان به تنهایی اختصاص نمی دهیم تا زمانی که بوتان یا میعانات گازی را هم، همراه با اتان ببرید و چند خوراک داشته باشید و آن طرف هم چندین محصول.

طرح های خوراک ترکیبی منجر به این خواهد شد که ما از خوراک های سنگین تر در این گونه واحدها استفاده

۱۷ طرحی که امسال به بهره برداری می رسد، ۲۵ میلیون تن ظرفیت جدید ایجاد می کند. این میزان ظرفیت به دست هر کسی و هر زمان و دوره ای انجام شود، به آن جهش می گویند. بر مبنای اصول ریاضی هم بررسی کنیم، افزایش ۲۵ میلیون تن برای صنعتی که ظرفیت تولیدش حدود ۶۶ میلیون تن در ابتدای سال ۹۹ بوده است، جهش محسوب می شود

کنیم. قبلاً خوراک هایمان خیلی سبک و بیشتر گاز طبیعی بود و فقط مجتمع هایی نظیر پتروشیمی نوری، بوعلی، شازند و امیرکبیر از خوراک های مایع استفاده می کردند و با وجود تولید محصولات آروماتیکی و پلیمری جذاب نسبت به طرح های خوراک گازی، از اقتصاد ضعیف تری برخوردارند، اما در طرح های خوراک ترکیبی، همزمان با ایجاد تنوع در محصولات، جذابیت اقتصادی هم بالا می رود و صنعت به سمت پایین دست و تکمیل زنجیره حرکت می کند.

از سال گذشته با بررسی هایی که انجام شد، حرکت به این سمت آغاز شده طبق آیین نامه ای میزان ترکیب خوراک های سبک و سنگین مشخص و ابلاغ شده است.

در این زمینه تا به حال سه مجوز هم داده ایم که در آن گاز اتان با میعانات گازی یا بوتان به صورت ترکیبی در نظر گرفته شده و مجوزش را هم به سرمایه گذاران داده ایم. این طرح ها در جهش سوم صنعت پتروشیمی هستند و اکنون دوران آغازین خود را طی می کنند. توسعه طرح های خوراک ترکیبی کمک شایانی به تولید محصولات متنوع و بخصوص اروماتیکی می کند.

واقعا سوم که ماه ها روی آن وقت گذاشتیم و شاید

■ **یعنی آن دانش فنی توانست در زمینه پیشرفت طرح ها کمک کند؟**

بله. دو سالی روابطمان حسنه شد، با ورود شرکت ها، راه ورود برخی تجهیزات خاص هم باز شد، برخی کالاهای توقیفی هم آزاد شد، این کانال ارتباطی برقرار شد و کارهایی در آن دو سال کردیم که بسیار مؤثر بود. اما این کانال ارتباطی با محدود شدن برجام، مجدد بسته شد. در آن دو سال دانش فنی واحدهایی را به دست آوردیم که هرگز نمی توانستیم بگیریم. مثل دانش فنی مربوط به اتیلن اکساید و اتوکسیلات ها که الان در پتروشیمی این سینای همدان آن را داریم.

■ **هدف صنعت این است که به سمت پایین دست و تکمیل زنجیره حرکت کند، آیا این دولت، توانست حلقه واسط را برقرار کند؟**

یکی از اهداف ما در صنعت پتروشیمی، تلاش برای کیفی سازی صنعت پتروشیمی، کاهش آسیب پذیری، افزایش تاب آوری و ایجاد پایداری صنعت است. یعنی ما یک صنعت تاب آور و پایدار داشته باشیم که بتواند در مقابل ناپایداری ها مقاومت کند و آسیب پذیری حداقلی داشته باشد. برای پیاده سازی این موضوع، از دو، سه سال گذشته شروع به کار کردیم و چند اقدام مهم انجام دادیم. نخست، مجوزهایی که می دهیم و